

Sygn. akt IV Ca 4/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca – SSO Waclaw Banasik

Sędziowie SO Barbara Kamińska

SO Renata Wanecka (spr.)

Protokolant sekr. sądowy Anna Bałdyga

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 kwietnia 2016 r. w P.

sprawy z powództwa **M. P.**

przeciwko **Gminie R.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Płocku z dnia 8 lipca 2015 r.

sygn. akt I C 567/14

1. oddala apelację;
2. nie obciąża powoda M. P. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu za II instancję pozwanej Gminie R.;
3. przyznaje adwokatowi J. J. kwotę 1.200 (jeden tysiąc dwieście) złotych zwiększoną o podatek VAT tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną świadczoną powodowi M. P. z urzędu w II instancji, którą to kwotę nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa Sądowi Rejonowemu w Płocku.

Sygn. akt IV Ca 4/16

UZASADNIENIE

M. P. w pozwie złożonym 10 lutego 2014r. przeciwko Gminie R. wniósł o zasądzenie na jego rzecz kwoty 12.500 zł tytułem odszkodowania za straty, jakie poniósł w związku z zalaniem zajmowanego przez niego budynku wskutek awarii wodociągów.

Gmina R. domagała się oddalenia powództwa, podnosząc, że 12 listopada 2013r. doszło do awarii przyłącza wodociągowego w domu powoda, ale pozwana nie ponosi odpowiedzialności za to zdarzenie. Przyczyną usterki był brak uchwyty mocującego na odcinku przewodu instalacji wewnętrznej za wodomierzem, co spowodowało naprężenia i wywołało awarię.

Wyrokiem z 8 lipca 2015r. Sąd Rejonowy w Płocku w sprawie I C 567/14 oddalił powództwo.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

W dniu 12 listopada 2013r. doszło do awarii przyłącza wodociągowego w domu powoda, co spowodowało zalanie pomieszczeń kuchni i pokoju dziennego. Wskazane zdarzenie spowodowało szkody w majątku powoda, w postaci zalania podłóg, otynkowanych ścian, mebli, sprzętu AGD itp. W konsekwencji wskazanego zdarzenia koniecznością było położenie nowych tynków na ścianę, jak również pokrycie betonową posadzkę warstwą izolacyjną. Do wymiany kwalifikował się również sprzęt AGD - lodówka i meble kuchenne. Posiadane meble w większości rodzina powoda pozyskała od osób trzecich.

Decyzją nr (...) z dnia 13 listopada 2013 r. Wójta Gminy R., przyznano powodowi i jego rodzinie zasiłek celowy z przeznaczeniem na zabezpieczenie najpilniejszych potrzeb, w związku z zalaniem mieszkania w miesiącu listopadzie 2013r. w kwocie 500 zł. Jak wskazano w przedmiotowej decyzji, powodem przyznania zasiłku były: niepełnosprawność, ubóstwo oraz zdarzenie losowe, podkreślając, że źródłem utrzymania rodziny jest zasiłek rodzinny w kwocie 242 zł, zasiłek okresowy w kwocie 506,71 zł, renta w wysokości 415,58 zł z tytułu całkowitej niezdolności do pracy po potrąceniu zajęcia komorniczego z tytułu zaległych świadczeń alimentacyjnych oraz zasiłek pielęgnacyjny w wysokości 153 zł, do którego uprawniony jest powód. Tym samym łączny dochód rodziny wynosi 1.317,29 zł i nie jest wystarczający na samodzielne przeprowadzenie prac remontowych.

Decyzją nr (...) z dnia 13 listopada 2013 r. Wójta Gminy R., przyznano powodowi i jego rodzinie zasiłek celowy w formie niepieniężnej tj. odnowienie ścian oraz położenie płytek podłogowych w pomieszczeniu kuchennym na kwotę do 800,00 zł.

Sąd I instancji dokonał następującej oceny prawnej:

Sąd wskazał, że zgodnie z treścią art. 417 § 1 kc za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna, wykonująca tę władzę z mocy prawa. Ponadto jeśli gmina zleciła wykonywanie tych zadań, na podstawie porozumienia, innej osobie prawnej, za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu tych zadań, ponosi odpowiedzialność solidarnie wykonawca oraz gmina jako zlecająca wykonywanie tych zadań albo Skarb Państwa (art. 417 § 2 kc)

Sąd podniósł również, że zgodnie z ustawą z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594) - zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadanie własne obejmują sprawy wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz (art. 7 ust. 1 pkt 3 cytowanej ustawy).

Zdaniem Sądu Rejonowego, bezprawność działania gminy, czy zaniechania polegałaby na gruncie przedmiotowej sprawie na tym, iż gmina mając wiedzę o zaistniałej sytuacji w przedmiocie uszkodzenia urządzeń wodociągowych, zgłaszanych przez powoda, nie podjęła jakichkolwiek środków chociażby w celu tymczasowego zapobieżenia lub zminimalizowania niebezpieczeństwa.

Powód nie wykazał jednak, jakoby dokonał zgłoszenia w Urzędzie Gminy - Zakładzie (...), który bezpośrednio odpowiada za konserwację instalacji wodociągowej. Jak wskazał świadek J. B. - pracownik referatu rolnictwa i budownictwa Urzędu Gminy R., prowadzona jest ewidencja zgłoszeń dotyczących awarii systemu wodociągów i kanalizacji. Świadek wskazał, iż nie zostało odnotowane zgłoszenie powoda M. P.. Z kolei świadek K. B. (1) potwierdził, że powód informował go o przecieku. Sąd wskazał jednak, że świadek pełni funkcję inkasenta odczytującego liczniki. Nie ma w zadaniach przekazywania informacji o usterkach Zakładowi (...) przy Gminie. Sam nie jest zatrudniony w zakładzie. Dlatego, w ocenie Sądu I instancji, fakt poinformowanie inkasenta o powstałym wycieku nie stanowi zgłoszenia w Urzędzie.

Sąd wskazał również, że w myśl 439 kc, ten, komu wskutek zachowania się innej osoby, w szczególności wskutek braku należytego nadzoru nad ruchem kierowanego przez nią przedsiębiorstwa lub zakładu albo nad stanem posiadanego przez nią budynku lub innego urządzenia, zagraża bezpośrednio szkoda, może żądać, ażeby osoba ta przedsięwzięła środki niezbędne do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, a w razie potrzeby także, by dała odpowiednie zabezpieczenie. Tym samym możliwym jest żądanie od gminy podjęcia odpowiednich środków niezbędnych do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa.

Ponadto zgodnie z powołanym wyżej przepisem art. 417 § 1 kc gmina będzie odpowiadać również za szkodę wynikłą z nie należytego wykonywania władzy publicznej. Przedmiotową szkodę mogą stanowić np. straty wynikłe z zalewania domów (np. koszty naprawy czy malowania ścian). Zwykle wartość poniesionych szkód winien ocenić rzeczoznawca ds. wyceny i szacowania wartości budynków i nieruchomości oraz ruchomości. Pozwany zarzucił, że szkoda była wynikiem braku uchwytu mocującego na odcinku przewodu instalacji wewnętrznej za wodomierzem, co spowodowało naprężenie i wywołało awarię. Zaprzeczył jakoby doszło do awarii na skutek zaniedbań, sugerował ingerencję człowieka, bowiem wskazane przyłącze zostało zainstalowane w sposób prawidłowy wraz z uchwytem mocującym, którego brak stwierdzono później. Biegły zatem mógłby wyjaśnić czy szkoda powstała wskutek usunięcia przyłącza i czy było ono prawidłowo zamontowane.

Zdaniem Sądu Rejonowego, powód nie przedstawił dowodów, z których wynikałaby wysokość poniesionej szkody. Powód nie zgłosił wniosku w przedmiocie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania wartości ruchomości, który mógłby jednoznacznie określić wartość szkód poniesionych przez powoda. Ponadto jak powód sam wskazał, przeważająca część umeblowania mieszkania powoda stanowiły przedmioty oddane mu do użytku i na własność od sąsiadów lub z GOPS, zatem złożone zestawienie jawi się jako znacznie zawyżone. Ponadto powód i jego rodzina utrzymują się z pomocy udzielanej mu przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, trudno jest zatem przy uwzględnieniu zasad doświadczenia życiowego przyjąć, iż straty w rzeczach były takie jak wskazał powód. Niektóre wydatki w ogóle nie powstały, na przykład powód nie poniósł kosztów robocizny w kwocie 2.000 złotych. Roboty te wykonywał syn powoda O. P. nieodpłatnie. Powód nie poniósł wydatków związanych z osuszaniem, gdyż dmuchawę elektryczną pożyczył z Gminy, a koszty opłat za elektryczność pokrył z przyznanego zasiłku. Złożone zdjęcia nie są dowodem na wartość zniszczeń, na marginesie tylko biegły byłby w stanie ocenić, które z nich są wynikiem zalania, a które powstały przed zdarzeniem. O złym stanie technicznym budynku zeznawali świadkowie zatrudnieni w GOPS J. D., M. G..

Ponadto Sąd podkreślił, że po dokonaniu zgłoszenia powód otrzymał niezbędną pomoc od Gminy R., która miała na celu zniwelowanie szkód zalania. Decyzją nr (...) z dnia 13 listopada 2013 r. Wójta Gminy R., przyznano powodowi i jego rodzinie zasiłek celowy w formie niepieniężnej tj. odnowienie ścian oraz położenie płytek podłogowych w pomieszczeniu kuchennym na kwotę do 800 zł. Ponadto decyzją nr (...) z dnia 13 listopada 2013 r. Wójta Gminy R., przyznano powodowi i jego rodzinie zasiłek celowy z przeznaczeniem na zabezpieczenie najpilniejszych potrzeb, w związku z zalaniem mieszkania w miesiącu listopadzie 2013 r. w kwocie 500. Tym samym powód uzyskał od pozwanego pomoc w kwocie 1.300 zł tytułem zniwelowania szkód powstałych po awarii instalacji wodociągowej. Powód nie przedstawił żadnych dowodów, które wskazywałyby, iż poniósł straty wyższe niż już naprawione przez pozwaną Gminę.

Apelację od wyroku złożył M. P., zaskarżając go w punkcie 1 i zarzucił:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez przyjęcie, jakoby:
 - a. powód nie wykazał, że dokonał zgłoszenia awarii systemu wodociągowego (brakującej obejmy i przecieku), w sytuacji, gdy informował on o tym inkasenta – K. B. (2), jak również wielokrotnie telefonicznie zgłaszał taką usterkę,
 - b. powód nie wykazał wysokości poniesionej przez niego szkody, pomimo że przedstawił spis wartości uszkodzonych mebli i koszt remontu zalanego domu;

2. naruszenie prawa procesowego – art. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie dowolnej w miejsce swobodnej oceny dowodów przejawiającej się w jednostronnej korzystnej jedynie dla pozwanego interpretacji materiału dowodowego, w szczególności poprzez pobieżną analizę materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu sądowym.

W oparciu o wskazane wyżej zarzuty, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na jego rzecz roszczenia dochodzonego pozwem, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Ponadto na rozprawie apelacyjnej w dniu 6 kwietnia 2016r. pełnomocnik powoda wniósł o przyznanie mu zwrotu kosztów pomocy prawnej za II instancję, oświadczając, że nie zostało ono uiszczone w całości ani w części. Natomiast pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, aczkolwiek część podniesionych w niej zarzutów jest zasadna.

Należy zgodzić się z zastrzeżeniami apelującego, że Sąd dokonał nieprawidłowego ustalenia, przyjmując, iż M. P. nie zawiadomił Gminy R. o występującej w instalacji wodociągowej usterce. Powód wykazał, że informował o tym fakcie inkasenta świadczącego usługi na rzecz pozwanej. Fakt, że nie był on zatrudniony w jednostce organizacyjnej zajmującej się sprawami remontowo – gospodarczymi, nie ma znaczenia. Ponadto członkowie rodziny powoda, tj. żona I. P., syn O. P., córka P. P. zgodnie zeznali, iż telefonicznie zgłaszali uszkodzenie przewodu wodociągowego. Nie ma powodów, dla których brak wpisu w ewidencji prowadzonej przez pracowników Gminy R., miałby rozstrzygać tę kwestię na niekorzyść M. P..

Dlatego też, Sąd II instancji stoi na stanowisku, że powód wypełnił obowiązek, o jakim mowa w § 8 umowy o zaopatrzenie w wodę, a mianowicie natychmiast powiadomił usługodawcę o awarii posiadanych przez odbiorcę usług instalacji i przyłączy mających wpływ na wskazania wodomierza głównego oraz urządzeń usługodawcy.

Należy w tym miejscu podkreślić, że w ocenie Sądu Okręgowego, podstawą dochodzenia roszczeń powoda nie są przepisy przywołane w uzasadnieniu Sądu I instancji, lecz przepisy o świadczeniu usług (art. 750 kc). Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z 7 czerwca 2001r. o zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2015.139 – j.t.), dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pisemnej umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków zawartej między przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a odbiorcą usług. Do zakupu wody lub odprowadzania przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ścieków do urządzeń kanalizacyjnych, niebędących w jego posiadaniu, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego (ust. 1a).

Kwalifikacja umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków, jako jednej z umów nazwanych kodeksu cywilnego nie jest jednoznaczna, niemniej jednak za przeważający można uznać pogląd o kwalifikacji tej umowy, jako umowy o świadczenie usług (por. wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 13 marca 2014 r., II SA/Wr 863/13, Dolno. poz. 2534; wyrok SA w Szczecinie z dnia 25 września 2012 r., I ACa 484/12, LEX nr 1237860). W każdym razie to przepisy o odpowiedzialności kontraktowej powinny znaleźć w tym wypadku zastosowanie, a nie przepisy o czynach niedozwolonych.

Co do zasady Gmina R. ponosi odpowiedzialność za szkodę wywołaną awarią instalacji wodociągowej, ponieważ nie udowodniła, że szkoda powstała wskutek zalania wodą, została spowodowana źle funkcjonującą instalacją wodną odbiorcy usług (§ 6 ust. 3 umowy o zaopatrzenie w wodę).

Mimo tych uwag, wyrok Sądu Rejonowego odpowiada prawu, ponieważ strona powodowa nie wykazała wysokości poniesionej szkody. W tej części zarzuty apelacyjne są całkowicie chybione. Załączony do pozwu szacunkowy wykaz strat nie jest dowodem, a jedynie twierdzeniem powoda. Skoro Gmina R. nie uznawała swojej odpowiedzialności co do zasady, to oznacza, że kwestionowała także wysokość dochodzonych roszczeń. Na rozprawie 4 grudnia 2014r. Gmina R. podkreśliła, że nie kwestionuje tego, co uległo zniszczeniu, ale kosztorys usunięcia tych zniszczeń. W takiej sytuacji,

zgodnie z art. 6 kc powód powinien wykazać się inicjatywą dowodową, zmierzającą do wykazania wysokości szkody. M. P. w toku procesu korzystał z fachowej pomocy prawnej, zatem nie można zarzucić Sądowi, że nie udzielił mu w tej mierze stosownych pouczeń.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach procesu, do których należy wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej, Sąd orzekł w myśl art. 102 kpc. M. P. znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, utrzymuje się z renty w wysokości 1.220 zł. Żona nie pracuje, jej jedynym dochodem jest zasiłek pielęgnacyjny (w związku z opieką nad powodem), który wynosi 560 zł. We wspólnym gospodarstwie domowym pozostaje 20 – letnia córka powoda, która nie pracuje. M. P. nie ma majątku; dom, w którym doszło do zalania, stanowi własność jego matki, a powód i jego rodzina korzystają z niego na zasadzie użyczenia. Rodzina powoda od wielu lat korzysta z pomocy społecznej. Straty, jakie powód poniósł w wyniku zalania budynku, dodatkowo pogorszyło warunki mieszkalne jego rodziny. Przytoczone wyżej okoliczności sprawy pozwalają stwierdzić, że M. P. mógł być subiektywnie przekonany o zasadności zgłaszanych roszczeń. Dlatego też, mimo przegrania sporu, Sąd Okręgowy uznał za zasadne, nie obciążać go obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

Sąd przyznał wynagrodzenie adwokat J. J. w wysokości 1.200 zł zgodnie z treścią § 13 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Wynagrodzenie to należało podwyższyć o należny podatek VAT stosownie do treści § 2 ust. 3 w/w rozporządzenia.